

ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ

BIOTOURISM MAP
Exploring nature
in rural Ierapetra

ΒΙΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
Εξερευνώντας τη
Γεραπετρίτικη φύση

B.I.O. 2018

BIOPOLITICS INTERNATIONAL ORGANISATION

Free of charge / Διατίθεται δωρεάν

158198 676-966-7508-62

ΚΑΤΕΒΑΣΤΕ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗΝ ΕΔΩ
DOWNLOAD E-BOOK HERE

ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΒΙΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
INTERNATIONAL ORGANISATION

10 Tim. Vassou Street | Athens 11521, Greece

Τηλ./Tel.: (+30) 2106426221
e-mail: office@biopolitics.gr
www.biopolitics.gr

«Environment» of the Municipality of Ierapetra
Συμβαλλόμενος φορέας: Ν.Π.Δ.Α.
Το Δήμο Ιεράπετρας

Διακρίσεις: Διεθνής Οργάνωση Βιολογικής Οργάνωσης

Χρηματοδότηση: Πράσινο Ταμείο

Προϋπολογισμός: 50.000 ευρώ

Βudget: 50.000 euros

Γrants

Sub-objectives: Actions for information, awareness-raising and training of the general public and/or special target groups

Objective: Innovative actions with citizens in urban areas

Μέτρο: Καινοτόμες δράσεις με τους πολίτες

Πρόγραμμα: Φυσικό περιβάλλον και καινοτόμες δράσεις

Πρόγραμμα: Nature and innovative actions in Ierapetra Municipality

Κατηγορίες: Α2. Περιβαλλοντική προστασία / A.2. Development of innovative policies and actions for the sustainable management of areas with special environmental interest located outside urban areas

Προβλεπόμενα έσοδα: 50.000 ευρώ

Κατηγορίες: Α2. Περιβαλλοντική προστασία / A.2. Development of innovative policies and actions for the sustainable management of areas with special environmental interest located outside urban areas

Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Καινοτόμες Δράσεις στον Βιολογισμό
Nature and innovative actions in Biotourism
Municipality of Ierapetra

www.biopolitics.gr

ΕΞΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΗ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΙΚΗ ΦΥΣΗ / EXPLORING NATURE IN IERAPETRA

Από τα επιβλητικά βουνά της Δίκτης έως αυτά της εύφορης Θυρπτής, και από τις παρυφές του Κόλπου Μιραμπέλου έως το μπαλκόνι του Λιβυκού, η Ιεράπετρα αποκαλύπτει τον θσαυρό της άγριας Κρητικής φύσης σε όλο του το μεγαλείο. Εδώ μπορείτε να περιπλανηθείτε σε ορεινές διαδρομές, να εξερευνήσετε εντυπωσιακές σπηλιές και μοναδικά φαράγγια ή να καλυμπίσεις σε δαντελωτές ακρογιαλιές. Στην Ιεράπετρα ανήκουν μερικά από τα σπουδαιότερα οικοσυστήματα της ανατολικής Μεσογείου, όμως οι ανθρώπινες παρεμβάσεις οδηγούν σήμερα στην σοβαρή υποβάθμισή τους. Ο βιολογισμός (τουρισμός με πυρήνα το περιβάλλον και τον πολιτισμό) βασίζεται στις υπηρεσίες τουρισμού που σέβονται το περιβάλλον και διαφυλάσσουν τους φυσικούς και πολιτισμικούς πόρους. Η ευθύνη της προστασίας και διατήρησης της φύσης ανήκει σε όλους.

Nature has been most generous with Ierapetra, a region blessed with 3,101 hours of sunshine yearly. From the imposing ranges of Mounts Dikti and Thripti to the crystal blue waters of Mirabello Bay and the Libyan Sea, Ierapetra reveals the amazing splendor of the Cretan wilderness. Winding mountain trails nestled among sweet-smelling honeysuckle beds, gorges and caves carved out over millions of years, and endless expanses of golden beaches set against the blue water and sky beckon travelers to explore the mind-blowing beauty of this unique landscape. The region boasts some of the most important ecosystems in the eastern Mediterranean which are under constant threat from human activity. The preservation of these fragile ecosystems requires specific measures, and biotourism (tourism focusing on the environment and culture) can be a precious tool for the development of initiatives for the appreciation and protection of the bioenvironment.

ΤΟΠΙΑ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ / AMAZING LANDSCAPES

Η Ιεράπετρα δίνει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να απολαύσει μοναδικά τοπία και υπέροχες φυσικές ομορφιές μέσω εναλλακτικών δραστηριοτήτων, όπως η παρατήρηση πουλιών, οι πεζοπορίες, η ποδηλασία, η αναρρίχηση και οι περιπλανήσεις σε φυσικά αξιοθέατα, πάντα με σεβασμό προς τον βίο και το περιβάλλον.

Η ακτογραμμή περιλαμβάνει κόλπους και παραλίες που συγκαταλέγονται στις ομορφότερες και καθαρότερες της Κρήτης και λαμβάνουν κάθε χρόνο διεθνείς διακρίσεις. Οι εξωτικές αμμουδιές, τα πρασινογάλανα νερά της Νήσου Χρυσής και οι γαλήνιες παραλίες κάτω από τις πευκόφυτες πλαγιές της Θυρπτής, μπορούν να συνεισφέρουν ακόμα και τον πιο δύσκολο επισκέπτη. Παράλληλα, οι νότιες παραλίες του Δήμου ξεχωρίζουν για τις χρυσοκένετες ακτές και την πλούσια αμμουδιά και προσφέρουν πολλές ευκαιρίες για δραστηριότητες σε κάθε λάτρη του υγρού στοιχείου.

Στους ορεινούς όγκους της Ιεράπετρας μπορεί κανείς να περιπλανηθεί σε διαδρομές που θα τον φέρουν μπροστά στην μεγαλοπρέπεια του Κρητικού τοπίου. Η Θυρπτή ή τ' Αόρη αποτελεί τον πέμπτο μεγαλύτερο ορεινό όγκο της Κρήτης και χαρακτηρίζεται από το ομώνυμο πευκόδασος, φαράγγια, μικρές κολάδες με ρυάκια και ποτάμια περιοδικής ροής, καθώς και από πεδιάδες με αμπελώνες και σπιρνοφόρα δέντρα. Στα δυτικά, δεσπόζουν τα όρη Δίκτη, Σελάκανο και Σελένα καθώς και το οροπέδιο Καθαρό, τα οποία συγκροτούν σπουδαίους βιότοπους. Η οροσειρά της Δίκτης καταλαμβάνεται από κατάφυτα οροπέδια αλλά και από πολλά πεζοπορικά φαράγγια, απότομες κορυφές, χείμαρρους, ιδιαίτερα καρστικά συστήματα και αξιοθαύμαστους γεωλογικούς σχηματισμούς.

Αν θέλετε να ζήσετε μια μοναδική εμπειρία, μην παραλείψετε να λάβετε μέρος σε μία απ' τις εκδρομές που διοργανώνονται από τους τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους, να εξερευνήσετε το μεγάλο πλήθος φαραγγιών και να περιηγηθείτε σε αρχαία μονοπάτια, όπως το Μινωικό Μονοπάτι των Μύθων.

Coastal Ierapetra is studded with pristine coves and beaches, rated among the best in all of Crete. The exotic beaches of Chrissi island and the serene shorelines at the foot of Mount Thripti can enchant even the most eclectic of visitors. The southern coastline of Ierapetra, spanning about 51km, extends from the picturesque village of Myrtos to the breathtaking stretches of sand at Makrygialos. The northern coastline, which includes the beaches of Pachia Ammos and Kavousi, is also spectacular.

The rugged, yet fertile, mountains of Ierapetra are a tribute to the Cretan wilderness. The range of Thripti is the fifth largest mountain range in Crete and boasts a distinctive pine forest, striking ravines traversed by seasonal streams, as well as gently rolling valleys peppered with vineyards and fruit orchards.

To the west, lies the lofty range of Dikti, comprised of Mounts Dikti, Selakano, Katharo and Selena, which constitute important habitats for both flora and fauna. Dikti includes the Lasithi Plateau (the largest in Crete), and is dominated by steep canyons, torrents and stunning karst formations.

Some of the most impressive gorges in Crete are found in rural Ierapetra. Because of the hot Mediterranean climate, the gorges are usually dry during the summer months with the exception of the gorge of Sarakina, near the village of Mythoi, and the gorge of Pefka, near Makrygialos. The most imposing, however, is the gorge of Ha, north of Ierapetra on the west side of Mount Thripti.

ΧΛΩΡΙΔΑ – ΠΑΝΙΔΑ / FLORA AND FAUNA

Τόπος ευλογημένος, η Ιεράπετρα κρύβει μια μεγάλη ποικιλία από ανεκτίμητα και σπάνια οικοσυστήματα που παρουσιάζουν εντυπωσιακή ενδημικότητα σε είδη χλωρίδας και πανίδας. Αυτό οφείλεται κυρίως στη γεωγραφική θέση, τη γεωμορφολογία και το κλίμα της περιοχής. Πολλά από τα είδη είναι απειλούμενα και προστατεύονται από την Εθνική και τη Διεθνή νομοθεσία.

Όπως ισχύει να ολόκληρη την Κρήτη, έτσι και η περιοχή της Ιεράπετρας θεωρείται «παράδεισος» αρωματικών και θεραπευτικών φυτών. Τα περισσότερα δάση είναι κυρίως Τραχείας Πεύκης (*Pinus brutia*), ενώ στα κεντρικά και βόρεια ορεινά, κυρίαρχα είναι τα δάση πρίνυν (*Quercus coccifera*) ή αριάς (*Quercus ilex*). Από τα άφθονα μελισσοκομικά φυτά παρθένας βλάστησης και τα πεύκα, τρέφονται τα μελιτοσώα του τόπου, που με τη σειρά τους παράγουν ένα απ' τα πιο εύγεστα και τουριστικά μέλια στον κόσμο, το πευκοθυμαρόμελο.

Στις ορεινές περιοχές, φύονται επίσης κάπια από τα πιο όμορφα Λουλούδια της Κρήτης, όπως ο Λευκός Ασφόδελος (*Asphodelus aestivus*), η Ίριδα της Κρήτης (*Iris cretensis*), η Παώνια του Κλουσίου (*Paeonia clusii*), διάφοροι κρίκοι, τουλίπες και ορχιδέες. Στη Νήσο Χρυσή (Γαϊδοουρονήσι) συναντάμε τα κεδροδάση *Juniperus macrocarpa* και *Juniperus phoenicea*, που εκτείνονται στις αμμοθινές και το εσωτερικό του νησιού.

Σημαντικό στοιχείο της γεραπετρίτικης πανίδας είναι και το φώλιασμα σημαντικών και σπάνιων πουλιών. Οι ορεινές περιοχές και τα φαράγγια της Ιεράπετρας αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης για πολλούς φίλους του ορνιθοτουρισμού καθώς παρουσιάζουν αξιόλογο ορνιθολογικό ενδιαφέρον, εξαιτίας των σημαντικών πληθυσμών και της ποικιλίας των πτηνών, κυρίως των αρπακτικών, που αναπαράγονται στα όριά τους.

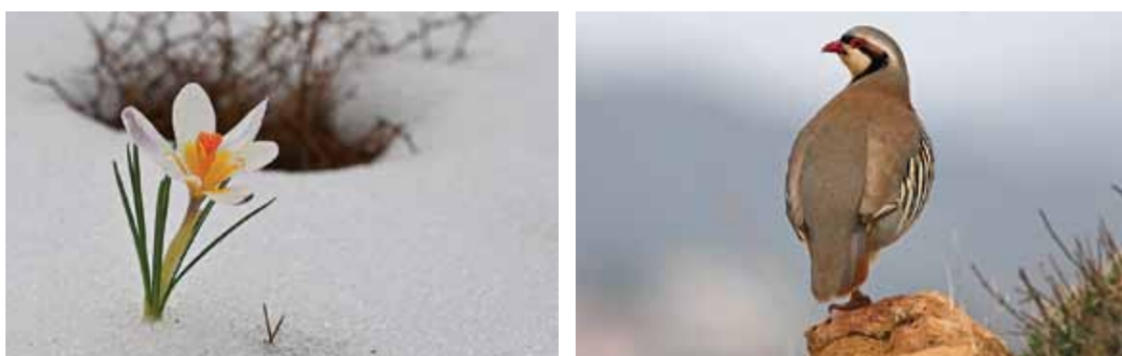
Because of its distinctive geomorphology and climate, Ierapetra harbors a plethora of rare ecosystems with a rich endemic flora and fauna, much of which is endangered and thus protected by national and international law.

As is the case for all of Crete, Ierapetra is a treasure trove of aromatic and medicinal herbs. Most woodlands are dominated by the pine species *Pinus brutia*, while the oak species *Quercus coccifera* and *Quercus ilex* are found on the central and northern mountain slopes. The honey produced in the mountain forest of Selakano is of exceptional quality and has been granted Protected Geographical Status under European Union law.

Some of Crete's most beautiful flowering plants are also found in the area of Ierapetra and include white asphodels, endemic Cretan irises (*Iris cretensis*), peonies (*Paeonia clusii*), crocuses, squills, lilies, cornflowers, cyclamens, tulips and orchids, some of which are included in the IUCN's Red List of Threatened Species.

The isle of Chrissi, off the southern coast of Ierapetra, is famous for its unique forest of *Juniperus macrocarpa* and *Juniperus phoenicea*, which grow among the golden sand dunes along its shores.

A special feature of the Cretan wilderness is the presence of a large number of rare bird species, such as the long-legged buzzard, the bearded vulture, the griffon vulture, the golden eagle, and other birds of prey. Lake Bramiana is an important wetlands and bird-watching site, where more than 214 species of migratory birds can be spotted.

ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΝ

- Αποφεύγουμε οποιαδήποτε μορφή ρύπανσης/ρίψης απορριμμάτων
- Δεν αφαιρούμε/μετακινούμε φυσικά υλικά όπως άμμο, κοχύλια, βότσαλα και οποιοδήποτε είδος χλωρίδας ή πανίδας
- Δεν καταστrophνουμε/διανυκτερεύουμε σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές
- Φροντίζουμε οι παραλίες να παραμένουν καθαρές, παίρνοντας τα σκουπίδια και τα αποτίγματα μαζί μας όταν φεύγουμε
- Δεν ανάβουμε φωτιές
- Δεν επιτρέπεται ο μηχανοκίνητος αθλητισμός (π.χ. γουρούνες, μοτοσυκλέτες)
- Αποφεύγουμε την όληση σε είδη πανίδας, τη διάσχιση φαραγγιών, την αναρρίχηση και το παραπέντε σε περιοχές με επιβεβαιωμένη αποικία αρπακτικών πτηνών ιδιαίτερα κατά την περίοδο φωλεοποίησης και αναπαραγωγής
- Δεν επισκεπτόμαστε σημεία που φιλοξενούν ευαίσθητα είδη χωρίς την τήρηση στοιχειωδών κανόνων επίσκεψης (πολυπληθείς ομάδες, μακρόχρονη παραμονή, διανοίξεις κλπ.), ιδιαίτερα κατά την περίοδο αναπαραγωγής
- Απαγορεύεται η κατοχή παγιδιών/όπλων, η αιχμαλωσία/το παράνομο κυνήγι/εκπίεση/κοπή φυτών και η υλοτόμηση δασών.

VISITORS SHOULD TAKE CARE NOT TO

- Litter or pollute the environment
- Remove sand, seashells, rocks or any form of wildlife or plants.
- Camp overnight in ecologically sensitive areas
- Leave litter or trash on the beach
- Light open fires
- Use motorized vehicles (such as ATVs) on nature or hiking trails
- Disturb wildlife, especially during the breeding or nesting season
- Visit wildlife refuges without observing basic rules (large crowds, disorderly conduct, etc.).
- Finally, keep in mind that you should observe and enjoy resources in place! Feeding, capturing, or harassing wildlife is strictly prohibited, as is trapping, logging, and the possession of firearms.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000 / NATURA 2000 PROTECTED SITES

- 1 Οροπέδιο Λασιθίου (Σελάκανο) ΕΖΔ / Lasithi Plateau (Selakano) SAC (GR4320002)
- 2 Όρος Θυρπτή με τη γύρω περιοχή ΕΖΔ / Mt. Thripti and surrounding area SAC (GR4320005)
- 3 Νοτιοδυτική Θυρπτή-Κουφωτό ΖΕΠ / Southwestern Thripti – Koufotó SPA (GR4320014)
- 4 Μονή Καψά-Φαράγγι Καψά και γύρω περιοχή ΕΖΔ Kapsas Monastery – Gorge of Kapsas and surrounding area SAC (GR4320004)
- 5 Νήσος Χρυσή ΕΖΔ / Chrissi Island (GR4320003) SAC

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (Π.Ε.Π.) / PROTECTED AREAS

- 1 Περιοχή Σελάκανο / The area of Selakano
- 2 Φαράγγι «Καρνιστή» ή «Γιαούπι» The gorge of "Karnisti" or Giaoupi
- 3 Περιοχή Ρετικό / The area of Retiko
- 4 Παραλία Βάτου / The beach of Vatos
- 5 Παραλία Μύρτου – Κουλάδα ποταμού Μύρτου – Φαράγγι Σαρακίνας / Myrtos Beach – Myrtos Valley – Sarakina Gorge
- 6 Περιοχή Εξακούκου / The area of Exakoukos
- 7 Περιοχή Ρογιδιό / The area of Rogio
- 8 Ποταμός Καλαμαυκιανός στην περιοχή που διασχίζει τον οικισμό και μέχρι τις πηγές Κεφαλόβρυσου Kalamafkianos River from the part that runs through the village to the springs at Kefalovrysto
- 9 Ζώνη προστασίας παραδοσιακού οικισμού Ανατολής με μεμονωμένα μνημειακά σύνολα (Βυζαντινό μοναστήρι της Παναγίας της Βαγυιανιάς ή Ζωοδόχου Πηγής, σύμπλεγμα βράχων στη Σχίστρα, η κορυφή Του Παντοευοιά και η Ελληνική κορυφή, σύμπλεγμα βράχων στις Θέσεις Σχίνος και Ξυχέρι) που βρίσκονται εκτός ζώνης / The historic village of Anatoli and some associated sites outside the protected area which include the Byzantine Monastery of the Virgin at Vagonia or Zooodochou Pigi, the rock complex at Schistra, the peaks of Pantotinos and Elliniki, and the rock formation at Schinos and Xocheri
- 10 Εκβολές Ποταμού Στομίου Ιεράπετρας / The mouth of the Stomios River
- 11 Φαράγγι ρέματος Κόρακα – υψώματα Μέσωνα – Πλακοκεφάλια – Σπήλαιο Κουφόσπηλο – Μονή Βρυσιμένου Korakas Gorge – Mesonas Heights – Plakokefala – Koufospilio Cave – Vryomenos Monastery
- 12 Υγρότοπος Ταμειστήρα Μιραμιανών Ιεράπετρας / Bramiana wetlands
- 13 Πηγές Κεφαλόβρυσου και γύρω ρεματιές Κάτω Χωριού The springs at Kefalovrysto and the ravines surrounding Kato Chorio
- 14 Περιοχή Λάκκος Αμπελιό – Φαράγγι Αγρίμαντρας – Χαράκι και παράκτια ζώνη στην περιοχή Χωματάς που περιλαμβάνει τις θέσεις Θεριό – Αρχαιολογικός χώρος – Χρυσοκάμινο – Θεριόσπηλις / The region of Lakkos Ambelio – Agriomantra Gorge – Charaki and the shores of Chomatias, including the points of Therio – Archaeological Site – Chryssokamino – Theriospilos
- 15 Παραλία Παχειάς Άμμου – χώρος παλιού λατομείου ανατολικά – κεδρώνας / Pachia Ammos Beach – old quarry to the east – juniper forest
- 16 Παραλία Θόλου / The beach of Tholos
- 17 Φαράγγι Χα / Ha Gorge
- 18 Φαράγγι Μυλωνά / Mylonas Gorge
- 19 Υψωμα Ρίζα και βραχομορφές στη θέση Καταυλιανού Riza Heights and the rock formations at Katavlianos
- 20 Μεγάλη Παραλία Κουτσουναριού / Koutsounari Beach
- 21 Φαράγγι Μέσωνα Καβουσιού / Mesonas Gorge at Kavousi
- 22 Νήσος Ψείρα / Pseira Island
- 23 Νήσος Χρυσή / Chrissi Island
- 24 Κεδρώνας Γουρνιών / Juniper forest at Gournia

Το έργο αυτό αποτελεί συλλογική προσπάθεια των συνεργατών της Διεθνούς Οργάνωσης Βιολογικής (www.biopolitics.gr) Έλενας Ευφραμιιάδου, Ελένης Παπαδημητρίου και Μαρίας Παναγιώτου. Στη δημιουργία του χάρτη συνέβαλαν οι Στέλιος Πετράκης, Γεωλόγος-Οκεανογράφος M.Sc. και Γεώργιος Δελαπόρτας, Γεωπεριβαλλοντολόγος. Τις εργασίες πεδίου και την παραγωγή στοιχείων υποστήριξαν οι Σπύρος Καρανδενός, Νίκος Προεστάκης, Γεώργιος Χαμηλός και Μιχαήλ Δασενάκης. Ευχαριστίες εκφράζονται στο Ν.Π.Δ.Δ. «Περιβάλλον» και ειδικότερα στον Πρόεδρο, Μιχαήλ Σπυριδάκη, καθώς και στον Δήμο Ιεράπετρας και στην τοπική κοινωνία για την έμπρακτη υποστήριξή τους.

This work is the result of a collective effort by the following Biopolitics International Organisation (www.biopolitics.gr) colleagues: Helen Efraimiadou, Helen Papadimitriou and Marika Panagiotou. Stelios Petrakis, Geologist-Oceanographer M.Sc. and Giorgos Delaportas, Geoenvironmental Specialist, provided assistance with the map. Fieldwork and additional data were provided by Spyros Karandenos, Nikos Proestakis, Giorgos Hamilos and Michail Denasakis. Grateful acknowledgement is extended to the Legal Entity of Public Right – "Environment" of the Municipality of Ierapetra and its President, Michail Spyridakis, as well as to the Municipality of Ierapetra and the local community for their confirmed support.

Φωτογραφικό υλικό/Photo credits: Ορειβατικός Σύλλογος Αγίου Νικολάου – Hiking Club of Agios Nikolaos, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης – Natural History Museum of Crete, Γεώργιος Δελαπόρτας – Giorgos Delaportas, Φώτης Σαμαριτάκης – Fotis Samaritakis, Μιχάλης Πιτκάκης – Michalis Pitkakis, Ορειβατικός Σύλλογος Ιεράπετρας – Hiking Club of Ierapetra, Αλέξανδρος Ρονιώτης – Alexandros Roniotis, Ματθαίος Καλογεράκης – Mattheos Kalogerakis.